

Dolonjski list

Glasilo Osvobodilne fronte okrajev Črnomelj, Kočevje, Novo mesto in Trebnje

Leto II. — Stev. 12.

NOVO MESTO, 24. marca 1951

Izhaja tedensko

... Mi smatramo, da socializem ni samo družbena lastina nad proizvodnimi sredstvi, ni samo načrtino gospodarstvo, ni samo razvoj proizvodnih sil, ampak tudi svoboda ljudske misli, ki stremi k napredku, svoboda ustvarjalne iniciative človeka, ki se nikoli ne bo dal utesniti v razne birokratske Prokrustove postelje, to se pravi v razne prisilne modele, predpisane v »modrih« birokratskih pisarnah. Socialistična demokracija ne potrebuje političnih strank, s katerimi se ponosa buržoazna demokracija, toda socialistične demokracije si ne moremo zamisliti brez borbe mnenj, ker brez te borbe ni napredka, brez nje nujno prihaja do oživljanja raznih elementov razrednega sistema in do krepitev cele vrste ostankov preteklosti. Socialistične demokracije si prav tako ne moremo zamisliti brez žive ljudske kontrole, brez neposredne odgovornosti funkcionarjev ljudstvu, iz katerega izhajajo ...«

Edvard Kardelj

Glasovali smo za neodvisnost, socializem in za mir na svetu

Kakor za največje praznike so se pretekelo nedeljo posamezna mestna in vasi Dolenske pripravile na volitve poslanec Ljudske skupščine LRS, našega najvišjega oblasnega predstavnika. Udeležba ljudstva na volitvah, okrašena volišča, slavoloki, tekmovanje med volilnimi enotami in kraji, svecano razpoloženje volivcev v vseh štirih okrajih — vse to je govorilo o dobrih pripravah in temeljnem političnem delu v preteklih dveh mesecih. Več tisoč predvolilnih sestankov je v preteklih tednih razgibalo dolenske vasi veliko bolj kakor priprave na razne volitve v zadnjih letih. Ljudstvo je na sestankih opozorilo kandidate, politične in oblastne predstavnike na vrsto nepravilnosti in napak storjenih v našem dosedanjem delu. S sodelovanjem vsega ljudstva smo začeli nprake odpravljati in s sodelovanjem ljudstva jih bolj lahko sproti odpravljali tudi odslej.

Za nadaljnjo graditev socializma v novi Jugoslaviji so nedeljske volitve ogromen uspeh našega ljudstva. Odločitev na voliščih ni bila težka. Glasovali smo za neodvisnost, za srečno domovino, za mir na svetu. Kdo je neopravičeno ostal doma ali pa je vrgel kroglico v skrinjico brez liste, je glasoval proti svoji domovini, proti temu, za kater je padio 1.700.000 borcov in žrtv med narodnoosvobodilno vojno, je glasoval proti svom in sosedom in proti samemu sebi! Med redkimi, ki niso volili, smo tudi tokrat lahko opazili stare sovražnike napredka, zagrizene politične nasprotnike iz let NOB, špekulantne v črnoborjance, katerim je oblast stekla na prste, nekaj pa je bilo tudi takih, ki jih na sestanke ni bilo, pa se pomena volitev niso zavedali v polni meri. V marsikateri vasi so volilne komisije tudi znova ugotavljale, da je prišel na volišče eden od nise, mož ali pa žena, kakor da volitev ne bi bila za vse. Vsak, ki se je namenoma odtegnil svoji nedeljski državljanški dolžnosti, pa mora vedeti, da je s tem glasoval proti miru in da je potem takem izdajalec naše skupnosti,

S kresovi in mlaji je naše ljudstvo pozdravilo volitve

Ze na predvečer 18. marca so zagoreli kresovi po naših gorah in gričih. V Gaberju na Gorjancih sta gorela dva, v Birčni vasi in okolici jih je gorelo kar 9, v Mirni peči so bili 3, v St. Petru 4 ipd. Velik kres je gorel na Cirkniku, kjer je bil pri volitvah posebno delavna mladina. Kresovi so goreli tudi v Beli krajini in sporočali ljudstvu sosednje hrvaške republike, da imamo velik praznik. Mladini in člani OF so v marsikateri vasi poskrbeli tudi za slavoloke in mlaje. Največji mlaj na Dolenskem so menda postavili v Globodolu; kar 15 metrov je bil visok.

Nedeljsko jutro je prebudilo volivce mnogih krajev z budnicami. Na Cirkniku, Suher-

ju, v Crnomlju, Metliki, Gradcu, Crmošnjicah itd. so se kmalu po zvokih godbe začeli zbirati prvi volivci že pred 7. uro na voliščih. Po sedmi so začela deževati na okrajne volitve komisije poročila o udeležbi, tekmovanju in prostovoljnem delu volivcev na čast volitev.

V Smarjeti so med prvimi volili gasilci, ki so prišli skupno na volišče. V Kandiji so prišli volivci s harmoniko in zastavo, povsod pa so bili med prvimi tudi zadružniki. V zgodnjih urah so volili z udeležbo volivci Smihel pri Novem mestu, kmalu pa so jih prekosili volivci iz Dol. Toplic. V Drganjih

vasi Kal, Strekljevec, Rožič vrh, Sredgora, Skembjevec in Vidošiči - Hrovatine zaključili volitve. V Gradcu so po končanih volitvah odšli prostovoljci na delo za postavitev spomenika padlim borcem. Ob dveh popoldne je volilo v okraju že precej nad 60 odstotkov vseh volivcev.

V Žužemberku je prišla prva na volišče pred sedmo uro 75-letna Anu Slanc. Volitveno komisijo na Potovem vrhu pri Smolenjih vasi sta presenetila 87-letna Jera Pavlin in 85-letni Janez Blažič, ki sta dejala:

»Stara sva in bclana, pa vendar čutiva dolžnost, da voliva tudi tokrat.«

V okraju ČRНОМЕЛЈ se je udeležilo volitev 95,75 % volilnih upravičencev. Za kandidate OF je glasovalo 96,36 %, v skrinjico brez liste pa 3,64 % volivcev.

V okraju KOČEVJE se je udeležilo volitev 97,94 % volilnih upravičencev. Za kandidate OF je glasovalo 96,20 %, v skrinjico brez liste pa 3,80 % volivcev.

V okraju NOVO MESTO se je udeležilo volitev 96,32 % volilnih upravičencev. Za kandidate OF je glasovalo 93,84 %, v skrinjico brez liste pa 6,16 % volivcev.

V okraju TREBNJE se je udeležilo volitev 97,68 % volilnih upravičencev. Za kandidate OF je glasovalo 96,80 %, v skrinjico brez liste pa 3,20 % volivcev.

selih so ob 10. uri volili že vsi volivci, nato pa je prevzeelo vodstvo Novo mesto, kjer so volivci v dolgih vrstah čakali, da bodo opravili svojo dolžnost. Dobro razpoloženje so v mestu stopnjevali nastopi kulturnih skupin in posameznikov v razglasni postaji. Do 11. ure naveč na volišču v Novem mestu še ni po-

nehal. V trebanjskem okraju je prvi zaključil volitve Srednji Lakenc, v dopoldanskih urah pa so bili gotovi z volitvami tudi v Brezovem, Vrbovecu, Martinji vasi, Gaberski gori, Vodicah, Kamnem vrhu in v Krmelu, kjer so rudarji odšli po volitvah na delo. Ob 11. uri je v trebanjskem okraju volilo že 62,8 % vseh volivcev, kmalu po drugi uri popoldne pa so se približali že 90 %.

V Beli krajini so nekateri kraji z volitvami še bolj pohiteli. Ze ob osmih zjutraj so

Iz številnih krajev so prišla poročila, da so starejši volivci znova dajali vzgled mlajšim. Tudi v Kamencem je bilo tako: 80-letni Miha Zeljka ni manjkal na volitvah, prav tako ne 100% invalid Miha Lukman, invalid Lojze Hervolj in mnogi drugi. Ob dveh popoldne so čakali samo še na 29 volivcev.

Zadružniki iz Pejjan so ob sedmih že vsi volili. Prav tako so bili med prvimi na volišču zadružniki iz Podhoste, ki so po volitvah odšli prostovoljno čistiti košenice.

Stevilna poročila o lepih uspehih tudi tokrat ne bodo mogla biti objavljena. Preveč jih je in bi samo z njimi lahko napolnili več strani.

Dolenjsko ljudstvo je z nedeljskimi volitvami znova potrdilo, da ne gre s poti, na katero je stopilo v narodnoosvobodilni vojni,

Kako bo Bela krajina počastila 10. obletnico ustanovitve Osvobodilne fronte

Bela krajina se z vsemi pripravlja na dobrogočastitev 10. obletnice ustanovitve OF. V Crnomlju bo od 22. do 27. aprila okrajni festival. V tem kulturnem tednu se bodo med seboj obiskovali igralske družine, pevski zbori, godbe itd., da bodo prikazali uspehe svojega dela. 22. aprila bo v Crnomlju gosto-

vala igralska družina iz Grada, ki bo dodelj naštudirala »Miklovo Zalo«, 23. aprila bosta v obnovljenem Domu ljudske prosvete v Crnomlju nastopili folklorni skupini iz Metlike in Crnomlja. 24. aprila bodo Metličani uprizorili na črnomeljskem odrvu Finžgarjevo »Razvalino življenja«. 25. aprila bodo nastopili orkestri in pevski zbori v medsebojnem tekmovanju. 26. aprila bo svečana akademija, združena z baklado in povorko po mestu: svečani govor bo imel sekretar okrajnega komiteja KPS tvor. Zunič Janez. 27. aprila bodo dopoldne svečane seje delavskih svetov, zvezcer pa uprizoritev drame Mire Pucove »Operacije«, ki jo študira igralska družina tovarne učil v Crnomlju.

Tudi metliško KUD »Engelbert Gangl« pripravlja vrsto kulturnih prireditve v tem tednu. Med drugim bo 1. maja v Metliki svečano odprt Belokranjski muzej.

V Gradcu bo 27. aprila svečana otvoritev preurejene dvorane v tamošnjem Domu ljudske prosvete, zavedni Gradačani pa bodo tega dne odkrili tudi spominsko ploščo padlim borcem — domaćinom v NOV.

Sinji vrh, ta skrajna južna vasica Bele krajine, bo na dan 10. obletnice ustanovitve OF, ustanovil kulturno umetniško družino.

Vinica pa se pripravlja na odkritje spominske plošče pesniku O. Župančiču, ki bo za drugo obletnico pesnikove smrti, dne 12. junija t.l., zdržana z otvoritvijo pesnikove Spominske sobe v njegovi rojstni hiši na Vinici št. 5, v kateri bodo razstavljeni pesnikova bibliografija, razni spominski predmeti, rokopsisi, fotografije, slike itd.

Program je obsežen. Z njegovo izvedbo bo Bela krajina dokazala, da je ostala zvesta tradicijam NOB.

—c.

Miroljubne težnje naše domovine cenijo vse napredne sile sveta!

170 din in 25 bonov za delovni dan v zadr. ekonomiji v Dol. Toplicah

Kaj se da z zadružnim delom doseči, če so zadružniki zavedni in požrtvovalni, najbolj zgovorno dokazuje nadvse lep uspeh zadružne ekonomije v Dolenskih Toplicah. Na malo več kot 19 ha zemlje so pridelali v lanskem letu 4800 kg pšenice, 1292 kg ječmena, 198 kg soržice, 1376 kg ovsa, 1374 kg ajde, 1708 kg korenje in 29.103 kg krompirja poleg sena itd. Cisti dohodek ekonomije znaša po obračunu vseh stroškov in izdatkov 343.792 din. Kljub temu, da so pri razdelitvi zasluga upoštevali otroke zadružnikov, določili lepe vsote za rezervni in socialni sklad ter sklad za nabavo semen, je znašal čisti zasluk za vsak delovni dan 170 din in 25 bonov. Največ delovnih dni je imel tov. Pelko Jože po domačih Gešparjev Jože, ki ima tudi največ zaslug za ustanovitev ekonomije. Za svoje delo je prejel 51.350 din.

Lepi uspehi mlade, komaj dobro leto stare zadružne ekonomije v Dol. Toplicah so najbolj zgovorne priče o prednosti zadružnega načina obdelovanja zemlje.

Obnovitvena dela v Novem mestu

V zadnjem tednu je razgibanost v Novem mestu znova porasla. Mestno remontno podjetje je začelo popravljati stavbo MLO — zgodovinski Rotovž, gradbeno podjetje »Krkas pa kamenito škarpo v parku ob Ljubljanski cesti in škarpo pod Košakovo hišo. Nadaljujejo tudi tudi z deli na novi mestni stanovanjski hiši. Uslužbenici »Parkas in gojeni kmetijske šole na Grmu so obrezali kostanje v dreverdu pred »Metropolom« in pošto, v polnem teku pa so tudi ostala očiščevalna dela na Kapucinskem trgu in pripravljanje parka pred novo stavbo JA in okoli postega poslopja. Glavni trg in Ljubljanska cesta nudita sliško razgibane živahnosti. Delavec iz podjetij in prostovoljci sindikalnih podružnic ter posamezniki frontnih terenov tekmujejo vsako popoldne v prostovoljnem delu. Trenutno obnavljajo kanalizacijo.

V vseh letih po končani vojni v Novem mestu še ni bilo take razgibanosti in pripravljenosti za dvig našega mesta.

Tovarna igrač in gradbeno podjetje »Pionir« med najboljšimi v Sloveniji

V preteklem tednu so Glavni odbor Zveze sindikatov Slovenije in resorni ministri podeli prehodne zastave in denarne nagrade najboljšim delovnim kolektivom posameznih strok v Sloveniji. Med 21 podjetji sta prejeli visoko priznanje tudi novomeška

tevarna igrač (prehodno zastavo in 25.000 dinarjev) in

»Pionir« (prehodno zastavo in 120.000 dinarjev).

Obz delovna kolektiva imata pravico do naslova »Zasluzni delovni kolektiv... stroke LRS«.

»Pionir« si je z novim priznanjem že drugič priboril republiško prehodno zastavo kot najboljši kolektiv gradbene stroke.

Osvobodilna fronta novomeškega okraja čestita delavstvu in nameščencem obeh podjetij!

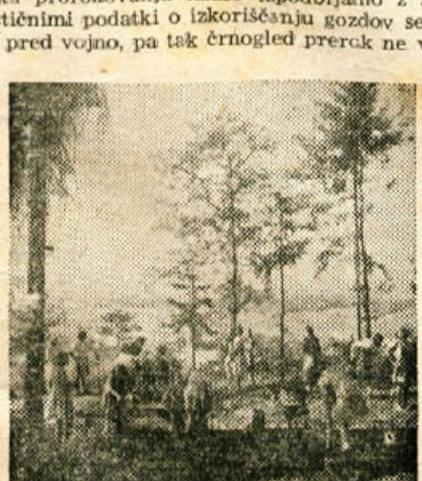
NJENO PISMO

59-letna B. J., kmetica iz KLO Birčna vas, je poslala uredništvu naslednje pismo. Objavljamo ga v odgovor vsem bednim klevetam in izniščitom, ki so v tednih pred volitvami krožile v dolenskih vash.

... V Dolenskem listu sem brala, da se v Dobravi pojavitve govorice o selitvi naših ljudi. Podobne in enake komilate izmišljotine pa so se pojavljale tudi v drugih krajih. Nekaj takih smešnih informacijskih bajk je priromalo na našo Birčno vas. Zgleda, da nas imajo skriti pajdaši in podpihovalec rajši kakor Dobravčane. Tu se je govorilo, da imajo za nas v Italiji že pripravljene barake.

Vsi, ki smo ostali v času osvobodilne borbe na svojih domovih, se spominjam, kako so nam razni smešni gospodje še grše grozili in marsikje tudi tako z nami delali, vendar pa njihovim obljuham in lažem nismo nasedali. Zapomnijo naj si, da jim ne verjamemo tudi danes prav ničesar. Želimo pa prav iz srca, da bi gnušni podpihovalec odražali čimprej sami tja, kamor spadajo. Želimo jim srečno pot in veliko zadovoljstva v barakah.

Naše gesto pa je bilo in je: v miru si obnavljajmo in trdno gradimo socialistično domovino Jugoslavijo.«

velikih naporov, ki jih ljudska oblast vlagajo v obnovo gozdov. V dokaz, da imamo pri teh naporih tudi lepe uspehe, samo nekaj števil.

V okraju Novo mesto so za leto 1950 predvideli, da bodo pogozdili 33 ha, očistili 30 ha gozdov in nabrali gozdnega semenja 400 kg. Pogozdili pa so 42 ha s 120.000 sadikami, oči-

(p)

Ob lepih uspehih drž. posestva Grm bi se zadružniki in zasebni kmetje lahko veliko naučili

Ze čez 80 let je na Grmu pri Novem mestu državno posestvo in poljedeljska šola, ki je ena najstarejših te vrste v Sloveniji. Blizu 2500 kmečkih fantov im delket je v teku obstoja šole dobito v njej strokovno znanje o umnem gospodarstvu. Danes je tu vzorno državno posestvo in dveletna poljedeljska šola, v kateri se uči 39 mladih ljudi iz cele Slovenije. V pretežni večini so to sinovi in hčere malih kmetov, nekaj je zadružnikov, ostali so poljski delavec. Teoretičen in praktičen pouk, nadve lepi uspehi samega posestva in vsi potrebeni pripomočki dajejo slušateljem veliko možnost, da se vsestransko izobrazijo v res naprednem poljedeljstvu.

Ne bo odveč zapisati nekaj besed o tem, kaj so dosegli na posestvu v živinoreji, sadjarstvu, poljedeljstvu in vinogradništvu v zadnjih štirih letih. Prav nadpovprečni uspehi so najboljši kažipot našemu kmečkemu zadružništvu in posameznim kmetovalcem.

Vzorna živinoreja — ponos Grma

Na posestvu se danes bavijo predvsem z vzrejo plemenske živine: goved, prašičev, košči, pa tudi s čebelarstvom. Imajo lepo drevesnico, trsnico in vrtnarijo.

Pri obisku v govejem hlevu te presejeti vrsta lepih krovov montafonk; vse imajo rodovnike. 750 kg težak bik iste pasme in lepo stelo mlade plemenske živine stoji poleg krav. Mlečnost krav je znana daleč naokoli, saj znaša povprečno na kravo v enem letu 3001 liter, kar je največja mlečnost v Sloveniji. Iz tablice nad kravo Telko pa lahko razberes, da je dala v letu 1950 kar 4.015 litrov dobrega mleka. Gotovo bo vsakega kmetovalca zanimalo, da se je mlečnost krav v žimskih mesecih dvignila, kar je predvsem zasluga pravilnega krmiljenja. Na posestvu so v jeseni pripravili dovolj zelene krme za silažo, tako da jo bodo imeli dovolj do kočnje. Vsaka krava odnosno odraslo govedo dobi dnevno točno po 20 kg kisané zelené krme in nekaj rezancev. Tellički ne sesajo krav, pač pa dobitjo namolženo mleko; vsak dan po osem litrov — ne več ne manj. Goveda krmijo dvakrat na dan, vsak dan pa jih tudi spustijo, da se sprehodijo.

Za dvig mlečnosti pri kravah je najboljši dokaz dejstvo, da so petletni pismi proizvodnje mleka dosegli že leta 1949. Vsak dan prejmejo prvenstveni upravičenci v Novem mestu od posestva 60 litrov prvorstnega združega mleka.

Nič manjše uspehe kot pri goveji živini so dosegli pri prašičerji. V letu 1950 so plan vzreje plemenskih prašičev presegli za 400%, prav tako pa so izmed vseh državnih posestev v Sloveniji dosegli prvo mesto pri vzreji pitancev. Povprečna teža oddanih pitancev je bila 177 kg, kar je izreden uspeh. Niso redki primeri, da imajo v svinjaču tudi čez tristo kg težke svinje. Kar velja za goveji hlev, velja tudi za svinje. Izredna čistoča, točno

predpisani obrok hrane za vsako glavo, točna evidenca o starosti, teži in razvoju posamezne živali, kar je vse razvidno s tablico nad svitnjakom. Skrb in ljubezen do živali, s katero se odlikuje pri tem delu zaposleno osebje, je Grmu v ponos.

Jata lepih kokoši rjave štajerske pasme v svetlih kokošnjakih daje posestvu lepe dohode. Nad 100 panjev čebel je v lanskem letu vrglo posestvu precej stotisočakov dohodka. Zelenjave so v letu 1950 kljub suši prodali blizu 7 vagonov.

Skrb za sadno drevje in vinograde

Na posestvu posvečajo veliko pažnjo tudi drevesnici in trsnici. Tako po sadnih drevescih kot po trsnih ključih in cepljencih je ogromno povpraševanje in na posestvu kljub dobrimi vročinam ne morejo vsem ustreči. Res so drevesa okužena po ameriškem kaparju, vendar razkužijo vsako pred oddajo v posebni za to praviljeni komori. Za cepljenke je prav posebno povpraševanje; celo v Makedonijo jih bodo poslali letos, zato bodo produkcijo cepljenek še povečali. Tudi za proizvodijo dobrih raznovrstnih semen zelo skrbijo in so letos določili za to 3 ha zemlje. Za čimboljšo obdelavo zemlje in spravilo pridelkov ima posestvo na razpolago celoten strojni park od traktorja do trijerja. Očiščeni in naoljeni stroji v garaži kažejo pravilno skrb za stroje.

Dobro vodstvo — veliki uspehi

Vsi dosegjeni uspehi so plod dobroga vodstva in zavestnega dela zaposlenega osebja na posestvu. Dobra selekcija živine in semen kaže, kje je treba pri nas začeti delati za dvig živinoreje in poljedeljstva. Poučariti je treba, da so se uspehi posestva po izvolitvi delavškega sveta še povečali. Sedaj vsak delavec na posestvu čuti odgovornost ne samo za svoje delo, pač pa za delo vseh.

»Mi smo vsi kot ena družina«, pravi ravnatelj tov. Hrček za svoje delavce in uslužence, »vsse stvari rešujemo sporazumno z upravnim odborom in marsikateri pameten predlog za zboljšanje so dalli v zadnjem času prav delavškega sveta in upravnega odbora.«

Nič ni bolj naravnega kot to, da se bodo slušatelji napredne dveletne poljedeljske šole na Grmu pri takem delu in uspehih res lahko veliko naučili in postali po končani šoli potrudniki naprednega socialističnega gospodarstva v zadružnah in na vasi. Pa ne samo slušatelji in učenci. Tudi za vsakega posameznega zadružnika in naprednega kmetovalca bi bil ogled vzornega gospodarstva na državnem posestvu Grm zelo koristen. Značilno je, da okoliški kmetje nimajo posebnega stika s posestvom ali vsaj ne iščejo nasvetov in pomoci, ki bi jim jo radevilje dali strokovnjaki na posestvu. Zadružniki iz Štajerske n. pr. radi prihajajo na obisk in ogled posestva. (n.)

Kaj vse dela in na kaj pozablja fronta novomeškega okraja

Da Fronta v novomeškem okraju krepko živi in se razvija, je dovolj dokazov na vsakem koraku. Nedvomno pa so najboljši dokazi živahnega dela osnovnih frontnih organizacij številni dopisi in poročila o delu teh organizacij. Okrajni odbor OF je prejel samo v zadnjih desetih dneh več zapiskov sej in poročil o delu Fronte kot prej v treh mesecih!

Dokaj skopa poročil sicer ne povedo vsega kar Fronta dela, vendar so vsaj drobec tega, in kar je glavno: iz njih zvemo, o čem frontovci na vasi razpravljajo in na kaj pozabljajo. Na pr. na vseh sejah in sestankih OF so razpravljali in sprejeli skele za razna popravila vaških potov, čiščenja studenčev in vodnjakov ter govorili o številu ur prostovoljnega dela, ki ga bodo opravili pri tem ali onem delu. Vse premalo pa poročajo — in to je dokaz, da o tem tudi ne razpravljajo — o kulturno-prosvetnem delu, o ideološko politični izgradnji članov, o vključevanju novih članov, o razkrinkavanju sovražnih elementov, o sodelovanju Fronte z ljudskim odborom, o stvarni pomoči Fronte ostalim množičnim

organizacijam itd. Navzlic pomanjkljivostim pa lahko trdim, da frontne organizacije na vasi iz dneva v dan bolj živo sodelujejo pri gospodarskih naporih za dvig svojih vasi.

Nekaj primerov:

Načrt dela VO-OF St. Peter predvideva vrsto nalog za člane. Reden mesečni sestanek s študijem, popravilo potov in studenca, pomoč z delom kmečkih delovnih zadrug in organiziranje frontne brigade za posek lesa v tem mesecu. Na novo so vključili 12 članov, do 27. aprila bodo dvignili članstvo od dosegajočih 74 % vseh volivev na 90 % volivev svojega kraja.

Na seji VO-OF Gomila so razpravljali o popravilu potov in čiščenju dveh studenčev, za kar potrebujejo 10 vreč cementa, kopali bodo kanale za odtok vode s travnikov itd. Vse so sklenili izvršiti do maja. O pomoči KDZ govorijo le: »kolikor bo pač mogče. To ni obvezna! Predvidevajo dve igri, na novo so vključili tri člane.

Vaski odbor OF Prekopa je na svojo sejo povabil tudi predstavnike ostalih organizacij in člane Krajevnega ljudskega odbora. Na dobro pripravljeni seji so načrt dela za leto 1951 temeljito pretrcesli in sprejeli konkretna skele za delo vsake posamezne organizacije. Naloga, ki so si je zadali, je popravilo potov in krajevnih cest ter gradnja gasilnega doma z dvoranou na Prekopu.

Dokaj skopo je poročilo s skupnega sestanka OF in ZB v Gaberju. Ni mogoče verjeti, da bi na 2 in pol urnem sestanku razpravljali samo o popravilu vodovoda in vaške poti. Fronta v Gaberju je močna in je nedvomno goniina sila vsega gospodarskega, političnega in kulturnega udejstvovanja Gabrancov. To bi morali pokazati sprejeti skele!

Se bolj kot iz Gaberja je revno poročilo VO-OF Gričevje. V treh vrsticah je zajet načrt dela za leto leto 1951. O tekočem delu Fronte niti besede! Ali Fronta v Gričevju res spi ali pa velja to samo za odbor, o tem bomo še poročali.

Dobro je poročilo VO-OF Dobindol. Poročajo o stvarnih obveznostih, posebej za mladino, posebej za člane OF. 1200 ur prostovoljnega dela do 27. aprila so si naložili. Poročajo o naraščanju članstva, o pobrani članarinji in novo sprejetih članih.

Ostala poročila in zapiski drugih osnovnih frontnih organizacij so v bistvu precej enaka navedenim. Kaže, da so osnovne organizacije še pri sprejemjanju načrta za delo v letu 1951 in pri sestavljanju poročil o delu vse preveč po okvirnih izvodilih okrajnega odbora OF. Ta navodila naj bi jim služila le kot pomoč pri delu, ne pa kot nekak chrazec. V vsaki vasi in vsakem kraju so drugačne razmere, zato se mora delo Fronte prilagoditi razmeram kraja, vasi, zdi pa tudi razmeram vaške zasejka, če ima ta drugačne pogoje dela in razvoja kot njegovosedni kraj.

Tekmujemo ...

DELA PRI ZADRUZNU DOMU V TOPLICAH HITRO NAPREDUJEJO

Množične organizacije v Dol. Toplicah vosteni izpolnjujejo svojo nalogo — zadružni dom bo popolnoma dograjen do 27. aprila. Preteklo nedeljo so jim pomagali prostovoljci stavbnega podjetja, da bi zgojovili zadnja dela, ki spadajo v njihov delokrog. Pionirjevi delavci, ki so dosegli v bitki za socializem v zadnjem času posebno lepe uspehe, pomagajo tudi Topličanom, da bo dom čimprej izročen svojemu kulturno-prosvetnemu menu. Na delu so tudi že slikarji in električarji. Zadnja skrb je oprema održ, izdelava kulis in poslikanje ostalih odrških platen.

V Toplicah se prostovoljci tudi pri ostalih delih zavedajo, da tekmujejo na čast 10. obletnice ustanovitve OF. Člani posameznih organizacij odstranjujejo ruševine in popravljajo z njimi ceste. Zvezz borcev bo postavila spomenik padlim borcem.

MLADINA V DOLICAH PRI CRNOMILJU
Mladinski aktiv LMS v Dolicah pri Crnomilju bo na čast obletnice OF pripravil igro; v svoje vrste so sprejeli 5 novih članov, sestanke pa imajo odslej redno.

AKTIVISTI, KAJ PA V VASEM KRAJU?
Zbiranje novih naročnikov za Dolenjski list se nadaljuje. V zadnjem tednu so nam poslali največ imen novih naročnikov iz črnomiljskega okraja. Tov. Martin Nemančič, učiteljica v Metliki, jih je dobila 12, Srečka Ostrovršnik, učiteljica v Tržiču, 11, Martin Klinar iz Crnomilja 6, podjetje Kremen v Novem mestu 7, Jože Gosendar iz Kanižarice 5, PIONIR v Novem mestu 12 itd.

Okrajski odbor OF v Kočevju je za vseh 93 vaških odborov Fronte naročil lokalni časopis.

Posnemajte!

NOVOMEŠKI ŽELEZNICARJI PO STOPINJAH »PIONIRJA«

Lepim uspehom delovnega kolektiva »Pioniru se je pridružil nadvise leh uspeh treh delovnih kolektivov pri železnici: nadzorništva proge postaje in kurirose.

V pondeljek 12. marca so imeli železnicarji lepo svečanost. V tekmovanju med delovnimi kolektivi Ljubljanske železniške direkcije je delovni kolektiv nadzorništva proge Novo mesto prejel že drugič prehodno zastavico kot najboljši kolektiv nadzorništva prog II. reda. Prav tako si je delovni kolektiv postaje priboril prehodno zastavico kot najboljši kolektiv postaj III. reda. Za obema ne zaostaja delovni kolektiv kurirose, ki si je priboril prvo mesto med vsemi kuriinicami že desetič.

Delovni kolektivi pri železnici v Novem mestu so si priborili visoka priznanja z najboljšo delovno disciplino, v požrtvovalnem delu in varčevanju materiala, v najboljši obrambenosti vlakov in z najboljšim izkorisčanjem vozneg parka. Uspešno delo brigad, tesna povezanost vseh treh kolektivov, neprestana skrb za strokovni dvig osebja in dobro politično delo sindikalne podružnice, to so glavni razlogi za uspehe železniških delovnih kolektivov.

Delovni kolektivi na Dolenjskem dokazujejo s svojimi uspehi, da borbeno zavest naših ljudi iz časa NOB ni prenehala, ampak krepko živi in se razvija ne glede na težave, ki bi se pojavile pri delu. Na to naj računajo vsi sovražniki naše socialistične graditve!

Pri vsem tem nikdar ne moremo prekotega, da bi ne dali vse zahtvale tistim, ki so ustvarili najlepše organizacijo, zgrajeno na vsem dobrem in lepem kar je v človeku, da bi ne dali priznanja vsem, ki so svoje moči posvetili pomoči bližnjemu, in da ne bi pozdravili vseh tistih, katerih delo ne poteka iz plačane dolžnosti ali sebičnosti, temveč iz prostovoljnega žrtvovanja in ljubezni.

Ljudska inšpekacija na delu

Dobro je razumela svojo nalogu grupa ljudske inšpekcije v Zužemberku. V poslovnični okrajnega magazina je grupa pomagala pri razdeljevanju blaga in nadzirala, da so prišli res najbolj potrebeni do blaga, 2000 kilogramov ajde v skladislu kmetijske za druge je grozila pokvara, ker so bila vsa opozorila poslovodje, da bi ajdo odpeljali, brez uspeha. Na zahtevo grupe ljudske inšpekcije je bila ajda pravočasno odpeljana. Podobno je bilo pri slami in senu. V nekem primeru so odkupni organi nepravilno odvezeli kravo. Ljudska inšpekacija je posredovala, da je lastnik dobil kravo nazaj. Grupa ljudske inšpekcije v Zužemberku se zanimala tudi za kakovost masti, ki jo morajo obvezno oddati posamezna gospodarstva, ima pregled nad delitvijo živilskih nakaznic in kontrolo nad delitvijo mesa.

V St. Petru je grupa ljudske inšpekcije pomagala pri predpisovanju obvezne oddaje za leto 1951. Dalje je ugotovila, da so potrošniki prejemali 7 dkg manj sladkorja kot jim pripada. Ta nepravilnost je bila takoj odpravljena. S pomočjo odkupnih organov je grupa ugotovila, da ima Bučar Jože, ki je v zagotovljeni preskrbi in nima skoraj nič svoje zemlje, v shrambi 10 do 12 mernih pšenice. Ker je odločno trdil, da je pšenica njegova last, je inšpekcijska odredila odvzem odrezkov za moko njegovi družini. Ljudska inšpekacija je v tem kraju ugotovila tudi, da je slabo vskladiščeno gradivo za zadružni dom, prav tako pa so morali na njen zahtevo poskrbeti za boljše vskladiščenje lanene slame.

Posestnik Kolegar Viktor iz Češnjic je pritožil na Izvršni odbor OF v Ljubljani proti previsoki obremenitvi odkupu žita in živine odnosno mesa. Ljudska inšpekcijska je ugotovila, da je v pritožbi navedel napaken podatek in da je obremenitev njegovi gospodarski moči primerna.

Nekaj dobre primerov dela LI je pokazala tudi grupa ljudske inšpekcije I. teren na grupi ljudske inšpekcije na vasi. Pretežna večina načrta je na kaže se niz življenja. In vendar so naloge ljudske inšpekcije iz dneva v dan večje. Posebno sedaj po ukinitvi kontrolne komisije je dolžnost ljudske inšpekcije, da prevzame velik del njenih nalog. Skrajni čas je, da se vse izvoljene grupe ljudske inšpekcije zgajajo in redno vrstijo naloge, ki so jim ga zaupali volivci njihovega okoliša. (p)

Črnomeljske žene pišejo

Uredništvo je dobitilo po 8. marcu vrsto poročil iz številnih krajev o proslavah praznika naših žena. Nekaj poročil prinašamo.

Mednarodni dan žena so tudi žene Črnomeljske počastile z lepo akademijo. O enakopravnosti in položaju žensk v novi Jugoslaviji je govorila tov. Bogatajeva, nakar je sledil lep kulturni program. Pionirske so deklamirale, ženski pevski zbor pod vodstvom tov. Petka pa je zapel več pesmi. Poslušalce sta zelo navdušila pionirska in mladinska harmonikarski zbor pod vodstvom tov. Ljubiča. Sodeloval je še mladinski pevski zbor in folklorna skupina črnomeljske gimnazije. Spored so poživile tudi recitacije tov. Pantelićeve in Vršcajeve, folklorna skupina JA in igranje mestne godbe.

Lepa prireditev v Kočevju

Za letošnji 8. marec so se kočevske žene pripravljale že od Novega leta dalje. Ze na predvečer so se zbrale v zgodovinski dvorani Šeškovega doma. Prišlo je čez 200 žena, pa tudi precej drugih gostov, ki so toplo pozdravljali prizadevnost ženske organizacije.

Prvi je zapel ženski zbor pod vodstvom tov. Trosta. Zbor je s svojim nastopom presestil, ker že od lani nismo o njem ničesar slišali. Po uvodni pesmi je tov. Nežka Gorše, predsednica mestnega odbora AFŽ, govorila o pomenu praznika žena. Po refer-

etu je sledil pest r spored kulturnih in veselih točk, v katerih so nastopali tudi najmlajši cicibančki iz vrtca. Najstarejša slovenka, Gabrovčeva mama, je recitirala pesem »Vprašanje delavki«, spored pa je zaključila endejanka »Puške gospe Carare.«

K. I.

Praznik žena in mater v Tržiču

Tržički pionirji, predvsem njihov pevski zbor, recitacijska in dramatska družina, so se dobro pripravili na svečano proslavo praznika žena, ki so jo priredili v nedeljo 11. marca. Spored je bil zelo obsežen in zanimiv. Najmlajši so presestili zbrane z igrico »Skratejčki. Kaže, da je med mladimi igralci nekaj prav nadarjenih. V imenu ženske je zahvalila za nastop tov. Angela Pirc in želela, da bi kmalu spet nastopili.

Po zaključeni proslavi je bil v šoli sestanek staršev, ki je v prijetnem in živahnem razgovoru se bolj utrdil sodelovanje doma in šole.

Mati.

Proslava v Dol. Toplicah

Topliške žene so proslavile svoj praznik 11. marca. Sekretarka tov. Rezka Virant je v lepem in izbranem nagovoru razložila pomem organizacije borbenih žena in njihovo delo za napredok domovine. Govorila je o borbah med vojno in o dolžnostih žena v dneh, ko se vsi borimo za mir. Z recitacijami, deklamacijami in s pevskimi točkami so žene proslavile prisrčno slovenost. Gr.

Bela krajina bo dobila lutkovno gledališče

Po belokranjskih vaseh je prebivalstvu že vedno v lepem spominu lutkovno gledališče s katerim je 1944 neka partizanska edinica gostovala tu in tam. Predstave je obiskalo celo več odraslih kot otrok, dasi so bile predstave namenjenje zlasti malčkom, zbeganim od vojnih strahot, in mladini.

Po vojni so belokranjski prosvetni delavci večkrat razpravljali c ponovni ustanovitvi lutkovnega gledališča, posebno, ker so pred vojno takli gledališči že imeli v Črnomlju in Metliki. Vzpodbudo jim je dajal posebno docela izgotovljen in uporaben lutkovni oder, ki leži na nekem črnomelskem podstrelju. Vendar so vsa prizadevanja ostala brez uspešna.

V okviru tekmovanj za počastitev 10. obletnice OF so v teku zadnje priprave za

ustanovitev lutkovnega gledališča v Gradcu. Učitelji »Deškega vzgajališča« v Gradcu, zlasti Stamač, Smrtnik in Adamič, so se z vso voljo in vremenu zagrizli v delo in v kratkem času, večinoma ročno, izdelali toliko lutk, da bo v aprilu že prva predstava, hkrati pa bodo pri domačem KUD »Oton Zupančič« ustavom posebni lutkovni odsek. Na pomoč jim je priskočil tudi ravnatelj nižje gimnazije v Podzemlju Lojze Zupanc, prvoberec za povojno lutkovno gledališče v Beli krajini. Pridril je za lutkovno gledališče svojo igro »Gorjanska vila« (med ljudmi znana pod imenom »Vila Jezerka«), ki jo bodo dali na lutkovni oder v Gradcu za začetno predstavo. Vnetim delavcem za lutkovno gledališče vse priznanje. Želimo jim veliko uspehov, belokranjski deci pa obilo zabave.

Odgovori bravcem

J. P. Skocjan: Jurčičevih povesti žal ne moremo prinašati v podlistkih Dolenjskega lista, ker nam za to manjka prostora. — Iz Vašega kraja ni nobenih novic, zato tudi molk. Napišite ob priliki, kako se pripravljate na 10. obletnico ustanovitve OF, pa tudi kaj drugega.

A. O. Goriška vas pri Skocjanu: Pišete, da Vam je najbolj všeč gradivo pod »Ze ve-

»Skopuh« v Črnomlju

Po daljšem mrtvili na kulturnem polju so v Črnomlju preteklo nedeljo dijaki — člani mladinskega kulturno-umetniškega društva uprizorili Moljerovo komedijo Skopuh, ki je bila odlično pripravljena in zagrana. Do zadnjega kotička zasedena dvorana je pokazala, kako si v Črnomlju želim takih prireditev. Tovarišem prof. Barbariču in Koropcu, ki sta režirala komedijo, kakor dijakom-igralcem, ki se niso ustrashili težav pri študiranju igre, k doseženemu uspehu izkreno čestitamo!

T.

ste? Lepo, škoda, da ni z Vašega konca nobenih dopisov. Pritožujete se, da ste se dali pred dvema letoma v maju fotografirati v Novem mestu in da vam fotograf slik se danes ni poslal, čeprav ste mu jih že vnaprej plačali in priložili 10 dinarjev še posebej za pošto. Potožite se, niste edini! Vašo željo smo fotografu sporočili pismeno. Upamo, da Vam bo zdaj ugordil.

S. L., Trebnj: Za daljše povesti v Dolenjskem listu ne bo prostora, veseli pa bomo krajših člankov, poročil in drobnih novic!

Vsem, ki vprašujete, zakaj prinaša Dolenjski list dostikrat stare »novice«: teknik tiska tiskarna v Ljubljani, ki mora imeti gradivo 8 dni pred izidom vseake številke. Vsak četrtek odpošljemo gradivo za novo številko v Ljubljano, naslednji petek, to je čez 8 dni, pa pride list v roke bralcem in naročnikom, kdo gre seveda vse brez zamud v tiskarni, ki je prezaložena z delom. Dokler ne bomo imeli tiskarne v Novem mestu, list ne bo mogel hitreje izhajati.

T.

Spomini na partizansko Dolenjsko**Ivo Pirkovič: Ilegalna tehnika v Novem mestu**

(Nadaljevanje)

Za delo nove tehnike so si Jakše, Polajnar in študentka medicine, Marjeta Vasičeva, izbrali samotno cerkvico sv. Roka pri Regerci vasi. Papir so kupovali v mali prodajalnici Vinka Kosa na Glavnem trgu. Prihajali so z nerodnimi izgovori, trgovec pa se jim je zvito smehjal; bil je že tudi sam organiziran. Dajal jim je tudi nekaj matric, čeprav jih sicer ni prodajal. Te so nabavljali zato tudi v Ljubljani.

Italijani so kmalu prepovedali prodajo razmnoževalnega papirja, Vinko Kos pa je še pred uradnim popisom zaloge oddal Jakšovi tehniki ves ciklostilni papir, ki ga ni bilo ravno malo. Nezakoniti tiskarji se si ga shranili pri odvetniku Stanku Pečarju v Oblakovi hiši na Glavnem trgu in v pisarniških prostorih odvetnika dr. Ivana Vasiča v Vrhovčevi ulici, od koder so ga pozneje prenesli v leseno ute Vasičevega vinograda na Marofu.

Pozneje so se novomeški tehnički oskarbovali z matricami in ciklostilnim papirjem v Bonačevi trgovini v Selensburgovi ulici v Ljubljani, kjer so kupovali velike količine te robe, ko so jim naklade od tedna do tedna rastle. V trgovino so nakupovalci prihajali zopet z velikim strahom, prijazno prodajalka pa se jim je zopet hudomušno smehala, prav kakor že poleti knjigovez Kos v Novem mestu. Tudi ona je bila namreč po svoji liniji že v zaroti.

„Slavenski vestnik“

O koncertu koroških pevcev v Novem mestu smo poročali pred 14 dnevi. »Slavenski vestnik«, glasilo Slovenske Koroške, piše 10. marca o tem gostovanju med drugim o koncertu v Novem mestu tudi tole:

»Večerni koncert, ki smo ga imeli isto nedeljo v Novem mestu, je bil zadnji koncert naše turneje. Prispeli smo tja že popoldne in imeli priložnost, da smo obiskali še pred nastopom kmetijsko šolo na Grmu, ki je najstarejša kmetijska šola in jo je nekdaj obiskoval narodni renegat inž. Schumy, ki je bil tedaj že zaveden Slovenec, in je tudi pisal svoje ime prav preprosto po slovenski: »Šumi«. Kar težko nas je prizadela misel, ko smo pregledovali to vzorno urejeno šolo, da pri nas kljub tolikemu prizadevanju Slovenske kmečke zveze in naših narodnih organizacij ter vsega slovenskega ljudstva na Koroškem še nimamo slovenske kmetijske šole.«

Z veliko ljubeznijo so nas sprejeli Novomeščani v zadružnem domu in nas oblo-

O KONCERTU RADISKEGA PEVSKEGA ZBORA

žili z darili, da smo bili prav v zadregi. Ne vemo prav, če smo jih kaj zadovoljili s svojim petjem. Peli smo jim iz srca, kakor skoro nikjer, toda po neugodnih vremenskih prilikah so že precej trplji glasovi; bili smo že nekajko hriпavi.

Jutrišnji dan (2. februarja) smo se po lepi vožnji z avtobusom po Dolenjskem, kjer smo si tudi ogledali Dolenjske Toplice, spet vračali v Ljubljano, da se pripravimo za odhod na Koroško.

Silno lepe vtise smo odnesli iz vseh krajev, kjerkoli smo gostovali, koderkoli smo hodili. Videli smo delovno ljudstvo, ki se težko bori za boljše življenske pogoje, a tudi ve, za kaj se trudi. Povsod smo prijetno občutili globoko in iskreno povezanost z nami in zaskrbljenost za naše težave. Videli smo, kako budno spremljajo našo borbo za naš narod ob stojo. Močno se nam je utrdila zavest, da naš matični narod nikdar ne bo pozabil svojih sinov in hčera, ki so ostali izven meja...«

Beseda o ocenjevanju

Tekmovanje na čast 10. obletnice OF se bliža višku. Vsa kulturnoumetniška in izobraževalna društva se temeljito pripravljajo na predvitev in dajejo vse sile za čimboljši uspeh. K delu so pritegnili staro in mlado, veselje in živahnost jih preveva. V najbolj zakotonih vseh naših okrajev igrajo in pojajo, vse živi za proslavo zgodovinskega dne. Njihovo delo ocenjujejo okrajne dramske, pevske in instrumentalne komisije, ki jih tudi kategorizirajo (uvrščajo po kakovosti). S tem dobivajo društva pregled nad kakovostjo družin, okrajnih odborov Ljudske prosvete pa si ustvarjajo dobro statistiko. V ocenjevalnih komisijah so nepristranski strokovnjaki, ki dajejo po končani predstavi svoje mnenje

in pripombe. Pohvalijo, kar je bilo dobrega, kritizirajo kar je bilo slabega.

Vemo, da se mnogi igralci dobro pripravljajo in se naučijo vloge. Zato morajo tudi razumeti dobronomerno kritiko, ki ima namen izboljšati delo društva ali nastop igralca samega. Igralec, ki ima veselje do drame, bo svoje napake skušal odpraviti, ne bo se čutil užaljenega. So primeri, ko kritika »raztrga« igralca in ga potem ni mogoče več pritegniti k igranju. Za neupravičeno igralce vzbudijo užaljenost naj več pravilo, da se človek le s pravico v dobro kritiko vedno bolj usposablja in da uspehi take kritike ne bodo izostali. Kritika je merilo za osebno in moralno vrednost človeka.

I.

Kulturno zgodovinski spomeniki Novega mesta v luči mestnega proračuna

Spomeniki te vrste so bili in so deloma še v Novem mestu precej pozabljeni. Ledenki so, ki q teh spomenikih sem in tja zapišejo kako besedo. Kakor vse mestno prebivalstvo, tako tudi Mestni ljudski odbor v vsem času po vojni ni pokazal nobenega posebnega smisla za te spomenike, ki jih je v mestu samem precej. Zaradi tega pa je bil marsikak zgodovinsko in kulturno važen spomenik uničen ali pa tako iznakažen, da danes nič ve ne ve, kaj naj predstavlja ali pa le kje napol zakopan in pozabljien, izpostavljen vsem mogočim vremenskim in drugim neprilikam. Primeri: kužno znamenje pri Gotni vasi, znamenje oz. njega deli s Kata-

rinjega trga, izpraskan gotski napis na Koščkovi hiši na istem trgu, Filhenuova hiša na Glavnem trgu, hiša okrajnega magazina na istem trgu, edinstvena ograja pred franciškansko cerkvijo itd.

Da je do tega prišlo, je vzrok v tem, da nismo meščanov, zlasti priseljenih mestnih prebivalcev, ki so sem prišli po vojni, v vsem času prav nič opozorili na naše umetnostno-zgodovinske in kulturne spomenike in zahtevali pre malo zaščite od odgovornih članiteljev, čeprav bi bili to lahko glede na izši zakon o zaščiti tovrstnih spomenikov.

Korak naprej v tem vidimo v potezi MLO, ko je ob sestavljanju proračuna predvidel znesek 10.000 din, kar daje mislit, da se bo končno tudi v Novem mestu le nekaj spremenilo v tej smeri. Vendar je na našem mestu tovrstnih spomenikov toliko, da vsota 10.000 din ne pomeni veliko. Ce primerjamo s to postavko znesek, ki je določen v proračunu za fizkulturno (100.000 din) — moram reči, da je postavka za varstvo kulturnih spomenikov odločno prenizka. Ne osporavam fizkulturni dodeljenega zneska, saj je navsezadnje še ta nizek in dodeljen le v mejah možnosti, poudarjam pa, da bi bilo treba najti za varstvo kulturnih spomenikov vendar večji znesek pa etudi na račun fizkulturne ali pa kakre druge postavke.

Tone Gošnik. — Naslov uredništva in uprave: Novo mesto, Kapucinski trg 3. — Telefon uredništva štev. 127. — Tekoči račun pri Komunalni banki v Novem mestu štev. 616-1-90322-1. — Letna naročnina 150 din, polletna 75 din. — Tiskarska »Slovenskega poročevalca« v Ljubljani.

Nov ciklostil, s katerim je bilo mogoče delati tiho, so v mestu izdelali po vzorcu, ki jih ga je posodil knjigovez Vinko Kos.

Ciklostil in papir je Cibe skrival na podstrelju hiše in v luknji, ki jo je izdolbel v svoji sobi pod parketom. Zalogo papirja so hranili še vedno v starih dveh skladisih.

Cibe je svojo nevarno in neprijavljeno Gutenbergovo obrt, od katere ni plačeval nobenih davkov, izvrševal v sršenjem gnezdu. V sobi pod tiskarno je stanoval italijanski policijski komisar Chiuzzelin; v hiši pa je bival tudi okrožni civilni komisar dr. Otto Griselli — oba sta se pozneje preselila drugam — neki častniki in fašisti, officirji šestega topniškega polka pa so imeli v hiši svojo menzo. Zlasti policijski komisar Chiuzzelin je bil neveren špijon, ki je dobro govoril tudi hrvaški jezik.

Spočitka je bila naklada novomeške izdaje »Slovenskega poročevalca« še majhna, vsega okoli 150 izvodov. Casopis je izhajal tedensko na štirih straneh. Bil je ves le prepis ljubljanske izdaje, le da so morali konec včasih smiseln skrajšati, če ni bilo mogoče vsega gradiva ljubljanske izdaje stisniti na štiri matrice, ker so uporabljali pač drugačen pisanil stroj. Novomeška izdaja pa je imela svojo posebno glavo, po kateri je bilo mogoče spoznati od drugih izdaj.

Pozno v jeseni je doseglja naklada okoli 1000 izvodov. Začeli pa so tiskati tudi »Mladino« in sta tudi za njo prinašala gradivo vsak teden iz Ljubljane Cibe in Marieta Vasičeva, ki sta v Ljubljani na vseučilišču

poslušala predavanja in se vsak teden vozila domov, razmnoževat ilegalno literaturo. Cibe Polajnar pa zatrjuje, da je izdelal v svoji tehniki letak letak za obrambo gozdov, ki so jih Italijani nameravali opustošiti. Tisti letak, ki smo ga napisali v St. Jerneju in za katerega mi je ostalo v nezanesljivem spominu, da so ga tiskali v neki pravljubljanski tiskarni, smo poslali v velikih množinah v vse vasi, ustavili tako sečnjo

Slabo pripravljen občni zbor KZ v Dobličah

Dne 4. marca se je zbralo v Dobličah 73 članov splošne kmetijske zadruge, da bi razpravljali o dosedanjem delu zadruge in sprejeli načrt za bodoče leto. Poročilo bi morala podati upravnemu in nadzornemu odboru; ker je bila večina članov nedelavna, je bilo poročilo skrajno pomanjkljivo in površno. Predsednik zadruge Vrtin Jože je poročilo sestavil sam brez odbora. Tajnik Bahor Janez je članom zadružne ekonomije tako »izvrstno« obračunal zasluzek, da bi bil moral po njegovem vsak član še doplačati zato, ker je delal na ekonomiji, po 2000 do 3000 din. Razumljivo, da je zaradi tega nastalo splošno razburjenje med člani zadružne ekonomije. Stvar se je uredila, ko je navzoč član OZKZ iz Crnomlja hitro izračunal in ugotovil, da prejme vsak član ekonomije še nekaj zaslужka.

Kako je predsednik delal, se vidi iz tega, da je bilo lani komaj 10 sej upravnega odbora. S tajnikom sta tako gospodarila, da je predsednik prišel celo pred sodišče. Pri delu se ni opiral na mnenje članov zadruge ali upravnega odbora, ampak je samovoljno ukrepal in vsliljeval svojo voljo drugim.

Člani splošne kmetijske zadruge s takoj pripravljenim občnim zborom niso bili zadovoljni. Do volitve novega upravnega odbora sploh niso prišli. Ta primer naj bo opomin ostalim upravnim odborom splošnih kmetijskih zadrug, da se je treba na občni zbor dobro pripraviti. Predvsem pa morata predsednik in tajnik podati pregled dela in članom zadruge predložiti čiste račune.

G.J.

raj nobenega odziva izmed delavcev in uslužencev ostalih podjetij, predvsem gozdnega avtopodjetja. To kaže, da sindikalne podružnice niso dovolj pojasnile delavcem potrebo po splošni izobrazbi delovnega človeka v socialistični družbi.

(P)

GRIPA V KOCEVSKEM OKRAJU

V kočevskem okraju se je zelo razširila gripa. Pojavila se le v lažjih oblikah, nekaj pa je bilo zabeleženih tudi težjih obolenj. Da bi preprečili nadaljnje razširjanje, so zaprljale v Kočevju in Ribnici.

T.F.

SE VESTE?

»Nikar v Planico na smučarske tekme, vas bodo odpeljali v Italijo!«, je prav neumno klatila neka ženica v Doberniku. Pa so ljudje navzite temu šli — toliko jih je bilo, da se je vse pomililo. Čudno — zvezcer so se vsi vrnil domov... Babnica pa se grize v jezik od sramu...

V St. Rupertu spoštujejo zgodovino. Se vedno častijo »Hranilnico in posojilnico«, čepravno je že nekaj let več nimajo. Ni nobenega klesnika ali krampa pri roki, da bi izbočene črke dalli v prezasluženi pokoj?

V Novem mestu ne zmanjka šal. Pred kratkim so »po pomoči« zaklali izvežbanega cirkuskega konja, namesto da bi prišel pod nož doslužen veteran. Pravijo, da je bil konj fizično vzgojen in da bodo njegove spretne navade poskakovana in preskakovana prešla na srečnike, ki so ga bili deležni.

Za vsak primer ima športno društvo pripravljenih nekaj sto novih prijavnic.

Ptiča spoznamo po perju, dobrega državljanja po izvrševanju njegovih obveznosti do skupnosti. Kmet Gazvoda Franc iz vasi Konec št. 13 (KLO Podgrad na Gorjancih) pa ni ne ptič ne dober državljen — sred drv in hoste živi, pa ne more, revež, izpolniti nizke obvezne oddaje lesa. V pisarni KLO ga sicer pozna po bogatem slovarju psov, ki se jih rad poslužuje, češ, da je njegove hoste škoda, doma pa mu okoli hiše propada nad 20 kubikov drv, katere je nacepil iz najboljše bukovine.

Z dežnikom v roki si mora ob dežju kuhati učiteljica v neki soli v Beli krajini. Streha pušča na vseh koncih in krajih, od nikoder pa ni človeka, ki bi priskrbel nekaj metrov pločevine in popravil zapuščeno streho. Srečni kraj se imenuje Zagorje. Da ni vmes kakšna zagozda?

Silno pomanjkanje stekla vlada v Metliki, vendar samo za državni sektor. Osnovna šola ima po 6 letih svobode manj celih šip kakor jih je imela ob koncu vojne...

Cast in priznanje odbornikom kmetijske zadruge v Ajdovcu! Takole so modrovali: »Odbor bomo še obdržali, trgovino pa prestavili v Dvor... Pametna misel — Dvor je od Ajdovca oddaljen le 7 kilometrov...

Odredbo o varčevanju razume novomeško okrajno odkupno podjetje na svoj način. Do stavbe okrajnega odbora OF ima 100 metrov, do pošte 200 metrov — in vendar je pismo, namenjeno OO OF, moralo prepotovati iz pisarne podjetja celih 300 metrov, preden je prišlo v pisarno OF. Razrešite uganko (ključ za rešitev: znamka je stala samo 3 dinarje...).

Gibanje prebivalstva v novomeškem okraju

V januarju 1951
Od 1. I. do 31. I. je v novomeškem okraju umrlo 71 oseb (35 moških in 36 ženskih), rojstev je bilo 132 (69 dečkov in 63 dekle), porok pa 76.

V februarju 1951
V februarju je umrlo v okraju Novo mesto 81 oseb (42 moških in 39 ženskih), rojstev je bilo 110 (46 dečkov in 64 dekle), porok pa 35.

Ali ne bi poslali v »Dolenjski list« poročilo, da smo bili od okrajnega brigadnega poveljnika gasilcev pohvaljeni? Naše fante bo to razveselilo.

Pišem in se vozim dalje. Zavozim na željež, ki ga je izgubila nesrečna konjska podkrov. Krampm in dušim jezo z rahlim poživljevanjem narodne pesmice, »Kaj pa je tebe treba bilo...« Okvara je prehuda. Ne posreči se mi je popraviti. Do prve vasi je 5 km. Primem kolo za roge kakor jezljivi španski bikoborce razdraženega bika in jo ubrem pošči do prve hiše v vasi, kjer mi enajstletni dečko, ki mi na vprašanje, če hodi v solo, pove, da obiskuje četrti razred osnovne šole in da se bo po končani šolski obveznosti odšel učit mehanične obrti, strokovniško popravi kolo. »Pišči več ve kakor kokljka,« se tolažim in vesel zajezdim kolo ter ga poženem dalje, dalje, dalje...*

V Dragatušu so marljivi mladinci zgradili združni dom. Zdaj urejujejo oder za gledališke predstave. Brž svinčnik v roke in beležnico, da jih bo pohvalil tudi »Dolenjski list«.

V sosednjem vasi so uredili Frontni kotiček. Šrečam starega znamca, učitelja, ki mi pravi: »Naša mladina živi drugače, kakor smo živelj mi v mladih letih. Ima svojo sobo za sestanke, šahovski krožek, igralsko družinico, pevski zbor. Ti si dopisnik »Dol. list«. Napiši o vsem tem kratko vest in pohvali jih!«

In dopisnik slini svinčnik in piše, piše, piše.

V Butoraju ustanavljajo folklorno skupino. Piši, Cičigoj! Mogoče bo tudi ta vest zanimala citatejo »Dolenjskega lista«.

Nekje je prvič zagorela žarnica. Vaščani vriskajo od sreče. Napolnili so majolice z,

OBJAVE

PRESKRBA

Delitev garantiranih živilskih artiklov za mesec marec 1951.

1. Mlevski izdelki: se delijo na vse živilske nakaznice in dodatne nakaznice za mesec marec 1951. Mlevski izdelki se v marcu delijo v razmerju 50% pšeničnih izdelkov, 10% rženih izdelkov in 30% koruznih izdelkov.

Mlevski izdelki se delijo na kupone I in II koruzni izdelki, na III ržena moka, na IV in brez oznake pšenični izdelki.

2. Pšenični izdelki: se deli samo na živilske nakaznice D-1 in D-2 na odrezek rep. dop. preskrbe št. 6 marec po 1kg proti odzemu potrebnega številu kuponov IV in brez oznake.

3. Sladkor: se deli na vse živilske nakaznice za mesec marec. — Delitev se izvrši po znanih obrokih iz meseca februarja. Tudi na dodatne nakaznice se deli sladkor v marcu po znanih obrokih kot v mesecu februarju, le na »B« (bolniške) nakaznice se deli na odrezke za sladkor od št. 4—10 t. j. odrezki 1, 2, 3 ostanejo neizkorisceni. Bolniški, ki imajo glasom zdravnikovega potrdila predpisano samo 500 gr sladkorja prejme nezmanjšani obrok na odrezke št. 6—10.

4. Maščoba: se deli na vse živilske in dodatne nakaznice za mesec marec 1951. Delitev se izvrši na vse nakaznice v višini 100% zveznega obroka.

5. Jajca v prahu: se delijo na živilske nakaznice in sicer: a) D-1, D-2 in D-3 po 200 gr; na odrezek rep. dop. preskrbe št. 4 — marec 1951; b) BOL, NOS in MD po 200 gr proti odzemu ene polovice glave, ki nosi oznako »B«, T« in »MD«. Jajca v prahu prejme vsi bolniški, ki imajo bolniške nakaznice veljavne še za mesec marec.

6. Proseni kaša: se deli na D kategorije po sledenih obrokih: D-1 po 400 gr, D-2 po 800 gr, D-3 po 1000 gr proti odzemu odrezka rep. dop. preskrbe št. 5 — marec 1951.

7. Pralni prasek: se deli na sledenje živilske nakaznice in po sledenih obrokih: RS, RL-a, RL-b, RZ-2, R-1, R-2, R-3, RS-1, RS-2 in RS-3 po 250 gr; So-1, So-2, PO, D-1, D-2 in D-3 po 200 gr proti odzemu odrezka rep. dop. preskrbe št. 8 — marec 1951.

Delitev vseh razpisanih artiklov se zaključi dne 31. t. m. Po tem datumu se navedenih živilskih predmetov, katerih je dovolj na zalogi, ne bo več izdajalo. Zato še posebej opozarjam vse potrošnike, da si jih pravočasno nabavijo.

OILO, poverjeništvo za trgovino in preskrbo

Novo mesto

RAZPORED

prostovoljnega dela v Novem mestu od 23. marca do 4. aprila 1951

TERENI OF: 28. 3. Kasteljeva ulica, Kacucinski trg, 29. 3. Šukljetova cesta, 30. 3. Smihelska cesta, Štemberjeva ulica, Dr. Volčičeva ulica, 31. 3. Prešernova ulica, Karlovska cesta, Trdinova cesta, 2. 4. Skalnikjeva ulica, Ragoščka cesta, Zagrebška cesta, Kandžska cesta, 3. 4. Zabja vas, Irča vas, Krekova ulica, Ljubljanska cesta od 33. do 39. 4. Bršlin, Forsterjeva ulica.

PODGETJA: 28. 3. Pionir, 29. 3. LIP, Keramika, 30. 3. Narodna banka, Uprava državnih posestev, Putnik, Tobak, Jugopetrol, OPAD, Koteks, Gosad, 31. 3. Zeleznica, Grm, 2. 4. Tekstilna tovarna Novo mesto, 3. 4. DOZ, DES, OKAP, SAP, 4. 4. Okrajni ljudski odbor.

MALI OGLASI

Dr. Gros Davorin je odpril odvetniško pismo v Novem mestu, Glavni trg 32 (Springerjeva hiša poleg invalidske slasčičarne).

Lesno galanterijsko podjetje išče tri mizarje. Ponudbe na naslov »Jelka« Zužemberk.

Prodam umivalno mizo. Zgornja in spodnja plošča iz marmorja. Naslov v upravi lista.

Preklicujem izgubljeno sindikalno legitimacijsko štev. 56429. Plešnik Stanka, Novo mesto.

Zapestno uro sem izgubila 15. marca od 18. do 19. ure v veži kina v Novem mestu. Ker mi je drag spomin, prosim najditev, da bo proti lepi nagradi vrne v upravi Dolenskega lista.

Knigarna v Novem mestu ima na zalogi v prosti prodaji še nekaj izvodov letošnje Prešernove knjižnice. Cena za 5 knjig 130 dinarjev. Pohitite z nakupom, dokler traja začasna ponudba.

Vrtno seno zamenja za beli semenski krompir Grobovšek Franjo, Novo mesto, Glavni trg 23.

Žlahtnim vincem, me pogostili za srečen začetek, ko jih je obiskala »tovarišica alefrika«, kakor mi je pripovedoval osemdesetletni dedek, njegov vnuk, mladi gospodar na domačiji pa je tresčil ob kamnit stopnicu na podstropju smrdljivo petrolejko. Piši, Cičigoj! Opiši radost vaščnov, ki jim je ljudski oblast uslušala prošnjo in razsvetila njihove domove z lučjo, za katero so se v starji Jugoslaviji zaman borili...*

Bila je že pozna nočna ura, ko sem se vrnjal domov. Blaten sem bil, utrujen in preznojen ko nilski konj. Ne šest, ampak osem ur sem bil z doma. Zena me je pričela cestevati po notah starega korala, ki mu ni konča ne kraja. Jaz pa se zadovoljno smejim, ker sem že domov grede napissal v neki krém poročilo ter ga z včernim vlakom poslal v mesto. »Prihodnji tened bočitala veste!« po kuščam potokažiti.

»Ves si premočen. Prilagodil se boš in obležil« se je zaznala Kunigunda, a kljub temu hitti kuhati čaj, pripravljati kopel in odigrnjati posteljo v topli spalnici. Na postljini omariči tiho brunda mali sprejemnik in ličična pesem me zazibljuje v zasluženi počitek.

Naslednji tened so nalovljene vesti že natisnjene v »Dolenjski list«. Kunigunda prečita tistih trideset vrstic, potlej pa zafriklijivo zaježika:

»Ah, če se je za tole izplačalo toliko truditi in tekati!«

Nisem ji odgovoril. Izplačalo se je. Deželica ob Kolpi le ni pozabljena in na tisoče naročnikov je bralo, da Belokranjci niso od mua...*

Čičigoj lovi vesti...

z meno. Ti pa le pojdi, saj vem, da ti je dopisnica služba bolj pri srcu kakor jaz...«

»Oh, Kunigunda, saj se bom vrnil kot bi mignil...«

»Sest ur te ne bo. Saj že vem. Z vlakom ne moreš na pot, ker v Butoraj vlak ne vozi, z avtobusom tudi ne. Spet se boš znojil na kolesu, ko pa se boš prehidal in te bo tisočkrat prekleta revma vrgla v posteljo, bom pa spet dobrab, da te bom masirala. Dopisnica služba je za mlade in zdrave ljudi, ne pa zatele!«

Ne morem ji ugovarjati, kajti resnica je, da sem že plešast in tudi trbuhi mi raste, da s koleni suvam vanj, kadar se vozim na kolesu. To dvoje pa je — pravijo — najzašnisljeviji znak prihajoče starosti.

Zajezdim kolo in se vozim, vozim, vozim v 20 km oddaljeni Butoraj. Cesta je posuta z gramozom. Pon kod so še ozke gazi, ki niso posute z gruščem. Kolo poskakuje iz jame v jamo, meni pa poskakuje želodec prav v grlo. Kmor koli pride, povsod je novic na pretek. V neki vasi so le pričeli z izobraževalnim tečajem in tečajniki žele, da bi o tem pisal »Dolenjski list«. Nekje so včasni zgradili ozko brv čez potok. »Poročajte listu, da smo jo zgradili udarniško!« mi narocajo. Nuka Kmetijska zadruga je postavila platišče za prasce »Brž podatke!« pravim zbranim brigadirjem in pišem, pišem, pišem. Srečam starega gasilskega veterana. »Gasilske vaje smo imeli včeraj,« me pozdravljajo.